

Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Seilwaith y Senedd: ansawdd dŵr a gollyngiadau carthion

Rydym yn croesawu'r cyfle i ddarparu tystiolaeth i'r Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Seilwaith y Senedd.

Mae gan Ofwat ffocws cryf ar sicrhau bod cwmnïau'n darparu gwasanaethau dŵr a gwastraff dŵr sy'n amgylcheddol gynaliadwy er budd hirdymor cwsmeriaid. Mae cyflawni hyn yn un o nodau allweddol Ofwat, fel y nodir yn ein [strategaeth](#).

Mae'r papur yma yn: nodi'n fyr pwy ydym ni, sut mae ein fframwaith rheoleiddio yn hwyluso gwella'r amgylchedd, a sut yr ydym yn cefnogi gwell ansawdd dŵr a lleihau gollyngiadau gorlifo stormydd yng Nghymru.

Pwy ydym ni a'n huchelgeisiau ar gyfer y sector yng Nghymru

Mae Ofwat yn adran anweinidogol o'r llywodraeth. Rydym yn rheoleiddio cwmnïau dŵr a gwastraff dŵr yng Nghymru a Lloegr. Yng Nghymru, mae ein rheoliad yn bennaf berthnasol i Dŵr Cymru Welsh Water a Hafren Dyfrdwy. Mae ein gwaith yn sicrhau bod cwmnïau dŵr monopoli yn darparu gwasanaethau o ansawdd uchel, fforddiadwy, gwydn ac amgylcheddol gynaliadwy i'w cwsmeriaid. Drwy osod nodau clir ac ymestynnol, rydym yn cymhell cwmnïau i ddarparu'r gwasanaeth gorau posibl i gwsmeriaid, diogelu a gwella'r amgylchedd, a gwneud y buddsoddiadau sydd eu hangen ar gyfer y dyfodol. Mae gennym y pŵer i gymryd camau gorfodi lle nad yw cwmnïau'n cyflawni rhwymedigaethau penodol. Rydym yn defnyddio ein holl ddulliau rheoleiddio i alinio buddiannau cwsmeriaid, rheolwyr a pherchnogion, ac i annog cwmnïau i feithrin perthynas gref â'u cwsmeriaid a rhanddeiliaid eraill. I grynhoi, unol a'n strategaeth, rydm yn rheoleiddio er mwyn:

- trawsnewid perfformiad cwmnïau;
- gyrru cwmnïau i gyfarch heriau hirdymor drwy gynyddu cydweithio a phartneriaethau;
- annog cwmnïau dŵr i ddarparu mwy o werth cyhoeddus, gan ddarparu mwy i gwsmeriaid, y gymdeithas a'r amgylchedd.

Mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl i Ofwat ddatblygu a gweithredu fframwaith rheoleiddio sy'n berthnasol i Gymru, sy'n berthnasol mewn cyd-destun Cymreig ac sy'n ystyried amgylchiadau penodol Cymru. Adlewyrchir ein gallu a'n hymrwymiad i weithredu'n effeithiol yn y cyd-destun hwn gan y camau rydym wedi'u cymryd dros y blynyddoedd diwethaf i

gryfhau ein presenoldeb yng Nghymru gan gynnwys sefydlu rôl Cyfarwyddwr Cymru yn ddiweddar i arwain y broses reoleiddio yng Nghymru.

Yn unol â'n swyddogaethau a'n dyletswyddau, rydym yn cydymffurfio â datganiadau blaenoriaeth strategol a gyhoeddir gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU. Rydym hefyd yn ystyried, lle y bo'n briodol, y gwahaniaethau yn y presennol a'r dyfodol mewn polisi a'r gyfraith rhwng llywodraethau Cymru a'r DU, gan gynnwys lle mae rhwymedigaethau newydd ar gwmnïau dŵr yng Nghymru yn dod i'r amlwg. Er enghraifft, mae ein rheoleiddio'n ymdrin a chystadleuaeth yn wahanol yng Nghymru nag yn Lloegr.

Mae ein dull gweithredu yng Nghymru yn cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae cydweithio wedi bod yn elfen allweddol o'r ffordd rydym wedi gweithio gyda phartneriaid yng nghyd-destun gorlifo stormydd ac mae hefyd yn gyrru'r ffordd rydym yn gweithio ochr yn ochr â'n cyd asiantaethau Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC), y Cyngor Defnyddwyr Dŵr (CCGC) a'r Arolygiaeth Dŵr Yfed (DWI) i sicrhau'r canlyniadau gorau i gwsmeriaid a'r amgylchedd. Rydym yn arwain cydweithio penodol Gymreig wrth adolygu prisiau yng Nghymru sy'n dwyn ynghyd gwmnïau dŵr, ein cyd reoleiddwyr a Llywodraeth Cymru. Yn ehangach, mae cynllunio tymor hir, canolbwyntio ar ganlyniadau ac ymateb inewid hinsawdd a'r argyfwng natur wrth wraidd popeth a wnawn.'

Sut rydym yn gweithio tuag at gyflawni ein nodau, gan gynnwys ar yr amgylchedd

Ar hyn o bryd, mae llai na hanner yr afonydd yng Nghymru yn bodloni statws ecolegol da. Er ein bod yn cydnabod nad y sector dŵr, yn cynnwys Dwr Cymru Welsh Water a Hafren Dyfrdwy, yw'r unig gyfrannwr at ansawdd dŵr, credwn gall y sector wneud mwy i gyflawni'r nod o afonydd glân yng Nghymru.

Er bod angen dull traws-sector, rydym yn hyderus bod ein fframwaith rheoleiddio wedi darparu, ac yn parhau i ddarparu, sylfaen dda i'r sector dŵr gyflawni'r gwelliannau gofynnol. Mae ein fframwaith yn sicrhau bod cwmnïau'n buddsoddi arian cwsmeriaid yn effeithlon ac yn effeithiol; yn hyrwyddo tryloywder; yn galluogi ac yn cymell cwmnïau i ddarparu'r gwasanaethau y mae cwsmeriaid yn talu amdanynt ac yn eu haeddu; ac yn dal cwmnïau i gyfrif am eu cyflawni.

Buddsoddiad

Mae rheoliad Ofwat o'r sector dŵr ers 1989 wedi sicrhau buddsoddiad trawsnewidiol mewn gwasanaethau cwsmeriaid a pherfformiad amgylcheddol, gyda dros £12 biliwn o fuddsoddiad gwariant cyfalaf yng Nghymru o dan oruchwyliaeth reoleiddiol gref. Mae'r buddsoddiad £12 biliwn yma mewn gwariant cyfalaf rhwng 1989-90 a 2019-20 ac mae'n seiliedig ar brisiau 2019-20 ac yn cael ei gyfrifo gan ddefnyddio'r Mynegai Prisiau Manwerthu.

Un o'n rolau allweddol yw pennu'r pecynnau pris a gwasanaeth y mae'n rhaid i gwmnïau dŵr eu darparu dros gyfnod o bum mlynedd. Mae hyn yn cynnwys cosbau ariannol ac enw da a chymhellion i sbarduno perfformiad. Mae ein hadolygiad diweddaraf o brisiau, PR19, yn caniatáu dros £3 biliwn yng Nghymru dros y cyfnod 2020-25 i ddarparu anghenion dydd i ddydd, yn ogystal â gwasanaethau newydd a gwell. Er enghraifft, caniatawyd tua £33 miliwn i Dŵr Cymru Welsh Water i leihau gollyngiadau gwastraff i Aber Llwchwr a £97 miliwn i wella ansawdd dŵr drwy uwchraddio ei seilwaith.

Yn ogystal â hyn, mae PR19 yn cynnwys bron i £600 miliwn i Dwr Cymru Welsh Water a Hafren Dyfrdwy fuddsoddi mewn gwelliannau gwasanaeth, gwydnwch a'r amgylchedd. Mae PR19 hefyd yn cynnwys £218 miliwn o fuddsoddiad i gyflawnigwaith sydd wedi'i ddynodi yn unol a'r angen o fewn Rhaglen Genedlaethol yr Amgylchedd (NEP) i Gymru. Mae'r NEP yn rhaglen allweddol sy'n canolbwyntio ar sicrhau manteision i'r amgylchedd naturiol, yn enwedig ansawdd dŵr, drwy fuddsoddi, gwella asedau, ymchwiliadau, monitro ac ymyriadau dalgylchoedd. Drwy'r NEP, nododd CNC y mesurau y mae'n rhaid i gwmnïau dŵr eu cymryd i gyfarch rhai o'r heriau mwyaf sy'n wynebu'r amgylchedd dŵr, megis llygredd yn afonydd Cymru. Nid yw Ofwat yn herio'r angen am fuddsoddiad sydd wedi'i gynnwys yn y NEP – rôl Ofwat yw craffu ar effeithlonrwydd costau cynlluniau. Fel rhan o'r NEP, bydd cwmnïau o Gymru yn buddsoddi £23.2 miliwn i wella gwydnwch dŵr a gwastraff dŵr dros y cyfnod 2020-25.

Mae arloesedd yn un othemâu allweddol PR19. Rydym yn ystyried bod arloesi'n hanfodol i rymuso cwmnïau o Gymru i ddarparu ar gyfer cwsmeriaid, yr amgylchedd a'r gymdeithas ehangach. Roeddem yn falch o weld strategaeth RainScape Dŵr Cymru Welsh Water yng nghanol Llanelli, lle mae 20% o'r ardal ddraenio drefol wedi'i dargyfeirio i gyrtsiau dŵr naturiol gan ddefnyddio seilwaith gwyrdd.

Y tu allan i'n hadolygiad o brisiau, rydym wedi ariannu gwelliannau amgylcheddol drwy ein Cronfa Arloesi. Rydym wedi sicrhau bod £200 miliwn ar gael drwy gyfres o gystadlaethau, dros y cyfnod 2020-25, i sbarduno arloesedd ac annog cwmnïau i fynd i'r afael â'r heriau mawr sy'n wynebu'r sector, gan gynnwys gwella statws ecolegol ein dŵr. Mae ein cystadlaethau hefyd yn annog cynlluniau sy'n ymateb ac yn addasu i newid hinsawdd, yr angen am wwydnwch hirdymor, darparu gwerth cyhoeddus ac archwilio cyfleoedd sy'n gysylltiedig â data agored a'r angen am arloesedd pellach. Drwy ei'n dwy gystadleuaeth 'Her Arloesedd mewn Dŵr' a'r 'Breakthrough Challenge' mae Dŵr Cymru Welsh Water a Hafren Dyfrdwy wedi arwain prosiectau buddugol ac mae Phrifysgol De Cymru a Phrifysgol Caerdydd yn bartneriaid mewn timau prosiect buddugol.

Er mwyn parhau i wneud gwelliannau i'r amgylchedd, a mynd i'r afael â'r heriau sy'n wynebu'r sector yng Nghymru, mae angen buddsoddiad pellach. Mae gennym gyfeiriad cryf gan Lywodraeth Cymru, drwy'r datganiad polisi strategol, i gymell cwmnïau i geisio enillion effeithlonrwydd parhaus er mwyn sicrhau mwy o werth am arian. Ein rôl ni yw sicrhau bod cwmnïau'n gwario arian cwsmeriaid yn effeithlon a bod biliau'n parhau i fod yn fforddiadwy yn byr a hir dymor.

Pan fydd cwmnïau'n cyflwyno eu cynlluniau busnes fel rhan o'n proses adolygu prisiau, rydym yn gwirio ac yn herio'r cynlluniau hynny i sicrhau bod arian ar gael i wneud y buddsoddiad sydd ei angen, ac i sicrhau bod y buddsoddiad hwn yn cael ei gadw ar lefel effeithlon fel nad yw cwsmeriaid yn talu mwy na'r hyn sy'n angenrheidiol.

Yn rhannol oherwydd ein gwaith craffu, gwelwyd gostyngiad o naw y cant, cyn chwyddiant, mewn biliau dwr yng Nghymru. Cafodd y gostyngiad yma ei yrru gan ein cost cyfalaf is a'n her effeithlonrwydd. Mae cwmnïau yng Nghymru hefyd wedi ymgysylltu â'u cwsmeriaid ar fanteision tariffau cymdeithasol ac rydym yn disgwyl i 137,000 o gwsmeriaid yng Nghymru gael cymorth drwy dariff cymdeithasol a WaterSure Wales erbyn 2025.

Rydym hefyd wedi annog dulliau newydd o ymdrin â dyledion problemus. Mae Hafren Dyfrdwy wedi dweud y bydd yn cynnig 'paru taliadau' sy'n golygu bod y cwmni'n ildio dyled i gwsmeriaid sy'n gwneud taliadau rheolaidd.

Rydym yn ymwybodol iawn o'r pwysau ar gyllid cartrefi, yn enwedig ymhlith aelwydydd incwm isel a byddwn yn parhau i annog cwmnïau dŵr i fod mor effeithlon â phosibl.

Cymhellion, cosbau a chraffu

Fel rhan o'n proses adolygu prisiau, rydym yn gosod amrywiaeth o ymrwymïadau perfformiad amgylcheddol uchelgeisiol a heriol y mae'n rhaid i gwmnïau eu bodloni ac adrodd arnynt, ac sy'n cario cymhellion ariannol neu enw da cryf. Er enghraifft, mae cwmnïau o Gymru yn ymrwymo i ostyngiad o 32% mewn achosion o lygredd erbyn 2024-25, yn ogystal â gostyngiad o 32% a 25% mewn achosion o lifogydd carthffosydd mewnol ac allanol, yn y drefn honno.

Mae gan Dwr Cymru Welsh Water a Hafren Dyfrdwy ymrwymïadau perfformiad pwrpasol sy'n cyfrannu at wella afonydd. Mae'r ymrwymïadau yma'n cyfeirio at fesurau megis gwella ansawdd dŵr afonydd a gwella dalgylchoedd.

Rydym yn monitro perfformiad a lefel gwariant cwmnïau yn erbyn ymrwymïadau drwy eu hadroddiadau perfformiad blynyddol ac adroddiadau penodol Ofwat. Mae hyn yn cynnwys perfformiad sy'n gysylltiedig ag iechyd eu hasedau a'u seilwaith. Lle nad yw cwmnïau'n cyrraedd eu targedau, rydym yn gosod cosbau ariannol neu enw da. Ceir rhagor o wybodaeth am berfformiad diweddar Dŵr Cymru Welsh Water a Hafren Dyfrdwy yn yr atodiad.

Lle mae cwmnïau'n dangos methiant systemig mewn perthynas â'u rhwymedigaethau cyfreithiol o fewn ein cylch gwaith, rydym yn ymchwilio a gallai hyn ein harwain at gymryd camau gorfodi yn cynnwys cosbau ariannol.

Tryloywder

Er mwyn monitro'r modd y cyflawnir canlyniadau arfaethedig cwmnïau, rydym yn gofyn iddynt gyhoeddi metrigau perfformiad yn eu hadroddiadau blynyddol.

Bob blwyddyn, rydym yn defnyddio'r wybodaeth yma, ynghyd â ffynonellau data eraill, i ddeall y cynnydd y mae cwmnïau'n ei wneud ar eu hymrwymiaadau i gwsmeriaid. Rydym yn [cyhoeddi ein hasesiad o berfformiad](#) cwmnïau mewn meysydd fel llygredd, ansawdd dŵr a llifogydd carthffosydd. Mae ein hasesiad blynyddol hefyd yn cymharu perfformiad cwmnïau. Rydym yn monitro cydnerthedd ariannol cwmnïau dŵr i sicrhau y gallant ddenu buddsoddiad i ddarparu gwasanaethau hanfodol i gwsmeriaid a chyhoeddi ein canfyddiadau bob blwyddyn yn ein hadroddiad monitro cydnerthedd ariannol (ITM).

Mae'r monitro hwn yn darparu tryloywder i gwsmeriaid a rhanddeiliaid ehangach, yn ogystal â sbarduno perfformiad a sicrhau bod cwmnïau'n atebol i ni a'u cwsmeriaid. At ei gilydd, mae cwmnïau o Gymru wedi cyflawni'r rhan fwyaf o'u hymrwymiaadau perfformiad ond mae lle i wella er mwyn darparu'r lefel uchel o wasanaethau ac effeithlonrwydd cost y mae cwsmeriaid yn eu haeddu.

Mae'r data hwn hefyd yn llywio'r canlyniadau a'r ymrwymiaadau y gallai fod angen eu cynnwys yn yr adolygiad nesaf o brisiau (PR24).

Yn fwy diweddar, rydym wedi agor trafodaeth ar fanteision data agored, lle mae gan reoleiddwyr, cwsmeriaid a rhanddeiliaid ddata hygyrch a hawdd ei rhannu. Mae rhai cwmnïau, gan gynnwys Dŵr Cymru Welsh Water, eisoes yn defnyddio deallusrwydd artiffisial a data agored ond gallai'r diwydiant fynd ymhellach. Rydym yn cydnabod manteision data agored, yn enwedig wrth gyfarch heriau amgylcheddol y sector. Mae data agored hefyd yn bwysig wrth annog cwmnïau i fonitro ac adrodd ar feysydd perfformiad, gan gynnwys digwyddiadau llygredd a gollyngiadau gwastraff.

Ein hymagwedd at ansawdd dŵr a gorlifo stormydd yng Nghymru

Mae gwella ansawdd dŵr yn fater cymhleth ac amlweddol sy'n gofyn am gydweithio cryf o fewn ac ar draws y sector. Mae gwella ansawdd dŵr yn elfen allweddol o Raglen Llywodraethu Llywodraeth Cymru ac, yn unol â hynny, rydym wedi ymrwymo'n llwyr i chwarae ein rhan, gan weithio mewn partneriaeth â CNC, y Llywodraeth Cymru, diwydiant, rhanddeiliaid ehangach a'r cyhoedd i gyflawni ein nodau cyffredin.

Rydym wedi bod yn aelod craidd o dasglu Ansawdd Dŵr Afon Gwell Cymru ers ei sefydlu ym mis Mehefin 2021. Sefydlwyd y tasglu gan CNC, Llywodraeth Cymru, Ofwat, Dŵr Cymru Welsh Water a Hafren Dyfrdwy i archwilio a gwerthuso'r dull presennol o reoli a rheoleiddio Gorlifo Stormydd yng Nghymru. Mae aelodaeth y tasglu wedi'i hymestyn yn ddiweddar i gynnwys CCGC ac Afonydd Cymru, y corff ymbarél ar gyfer nifer o ymddiriedolaethau Afonydd Cymru.

Mae'r tasglu wedi archwilio'r heriau rheoleiddio a chynllunio a wynebir gan y sector ac wedi edrych ar ble y mae angen gwelliannau gan gynnwys gwelliannau sy'n ychwanegol at raglenni gwaith a chamau rheoleiddio sy'n bodoli eisoes. Drwy gyd-ddylunio, mae gan y tasglu'r uchelgais gyffredinol o sicrhau gwelliannau hirdymor a chynaliadwy i ansawdd afonydd yng Nghymru.

Ar y cyd, ac ochr yn ochr â rheoleiddwyr eraill, rydym wedi cefnogi'n llawn y gwaith o ddatblygu cynlluniau rheoli draenio a gwastraff dŵr (DWMPs). Mae hwn yn gam pwysig o ran mynd i'r afael â'r niwed o orlifo stormydd gan y bydd DWMPs yn ei gwneud yn ofynnol i gwmnïau dŵr adrodd bob pum mlynedd yn erbyn nifer o amcanion cynllunio cyffredin – gan gynnwys perfformiad gorlifo stormydd a risg llygredd. Drwy'r broses a'r dull gweithredu hwn, bydd gennym well dealltwriaeth o'r materion a'r camau y mae angen i gwmnïau eu cymryd i fynd i'r afael â hwy. Gallwn hefyd sicrhau bod cwmnïau'n cael eu hariannu a'u cymell yn briodol i gyflawni'r cynlluniau hyn.

Er bod y tasglu a'r DWMPs yn canolbwyntio ar y tymor hir, rydym wedi bod yn glir bod yn rhaid i gwmnïau wneud y defnydd gorau o'r buddsoddiad a'r adnoddau sydd ar gael iddynt i wneud gwelliannau tymor byr. Bydd cwmnïau dŵr yn darparu mwy o atebion gwyrdd yn ystod y pum mlynedd nesaf. Fodd bynnag, gallai cwmnïau fynd ymhellach i gadw glaw a dŵr daear allan o garthffosydd.

Rhaid i gwmnïau hefyd ystyried eu dull o ymdrin ag ymddygiad cwsmeriaid wrth leihau rhwystrau carthffosydd gan blastigau a gwastraff nad yw'n fiogdiraddadwy, a chanolbwyntio llawer mwy ar weithredu a rheoli carthffosydd yn effeithiol er mwyn lleihau rhwystrau a gorlifo.

Rydym yn ymwybodol, er mwyn gwneud y gwelliannau amgylcheddol angenrheidiol, fod angen newid sylweddol. Rhaid i gwmnïau gyflawni'r gwelliannau arfaethedig i ollyngiadau gwastraff yn ystod y cyfnod hwn a lleihau'r defnydd o orlifo stormydd. Gan edrych ymlaen at PR24, byddwn yn gweithio'n agos gyda CNC, cwmnïau a phartneriaid allweddol i sicrhau bod cwmnïau yng Nghymru yn darparu'r gwasanaethau y mae cwsmeriaid eu heisiau a'u haeddu.

Ein hymchwiliad presennol

Ar 18 Tachwedd 2022, lansiodd ymchwiliad gennym i ganfod a yw cwmnïau'n torri amodau eu trwyddedau amgylcheddol mewn gwaith trin gwastraff. Nid oes gennym rôl o ran monitro na gorfodi trwyddedau amgylcheddol unigol, mater i CNC yw hynny. Fodd bynnag, efallai y bydd gennym rôl os yw cwmni dŵr yn torri rheolau ei drwyddedau amgylcheddol mor aml, ac yn y fath fodd, ei fod yn awgrymu y gallai'r cwmni dŵr fod yn torri gofynion cyfreithiol eraill sydd gan gwmni dŵr, a bod Ofwat yn gyfrifol am orfodi.

Mae ein hymchwiliad yn canolbwyntio ar gydymffurfiaeth cwmnïau â'r llyf i amodau triniaeth lawn (FFT) o drwyddedau gwaith trin gwastraff gwastraff. Mae FFT yn fesur o faint o wastraff y mae'n rhaid i waith trin allu ei drin ar unrhyw adeg. Os yw cyfanswm y gwastraff sy'n mynd i mewn i'r gwaith yn fwy na lefel FFT, er enghraifft yn ystod glaw trwm, bydd trwydded amgylcheddol cwmni fel arfer yn caniatáu i lifau ychwanegol gael eu dargyfeirio i danciau stormydd (os yn bodoli) nes bod y storm yn pasio. Yna gellir dychwelyd cynnwys y tanciau storm hyn i'w trin gan y gwaith.

Os yw'r storm yn hir neu'n cael ei chynnal, yna bydd y drwydded amgylcheddol yn caniatáu i'r cwmni dŵr ryddhau'r dŵr glaw newydd ychwanegol a'r dŵr gwastraff gwan i'r amgylchedd, fel arfer ar ôl triniaeth rannol drwy anheddiad gan danciau stormydd neu drwy orlifo stormydd i afon neu fôr.

Awgryma gwybodaeth newydd y mae rhai cwmnïau dŵr wedi'i rhannu ag Asiantaeth yr Amgylchedd bod cwmnïau dŵr ddim wedi bod yn trin faint o wastraff y dylent cyn ei ddargyfeirio i danciau stormydd a/neu ei ryddhau i'r amgylchedd. Os yw hyn yn wir bydd cwmnïau wedi torri amodau eu trwyddedau amgylcheddol.

Mae Ofwat yn asesu ac yn cytuno ar faint o arian y gall cwmnïau dŵr ei adennill oddi wrth eu cwsmeriaid i sicrhau y gallant gyflawni eu holl rwymedigaethau cyfreithiol, ac mae gennym rôl bwysig o ran nodi sut rydym yn disgwyl i gwmnïau dŵr gyflawni ar gyfer eu cwsmeriaid, eu cymdeithas a'r amgylchedd. Os nad yw cwmnïau'n cyflawni eu rhwymedigaethau cyfreithiol neu ein disgwyliadau polisi, rydym am ddeall pam a sut y maent yn unioni hynny.

Mae'r ymchwiliad hwn yn flaenoriaeth i Ofwat ac rydym yn gweithio cyn gynted ag y gallwn i'w gwblhau. Ar hyn o bryd rydym yn asesu gwybodaeth sydd wedi'i gyflwyno gan bob cwmni dŵr yng Nghymru a Lloegr i ddeall pa gamau y maent wedi'u cymryd, neu nad ydynt wedi'u cymryd. Rydym yn gobeithio cwblhau'r asesiad cychwynnol hwn erbyn diwedd mis Chwefror 2022 lle byddwn wedyn yn nodi'r camau nesaf. Rydym hefyd yn ymgysylltu'n agos â CNC ac Asiantaeth yr Amgylchedd wrth i ni gynnal ein hasesiad. Fel gydag ymchwiliadau o'r math hwn, gall yr amserlen newid yn dibynnu ar yr hyn yr ydym yn ei ddatgelu; a oes angen i ni gasglu rhagor o wybodaeth; a'r camau nesaf y byddwn yn penderfynu eu cymryd.

Atodiad A1: Perfformiad Dŵr Cymru Welsh Water a Hafren Dyfrdwy

Sut mae'r cwmnïau'n perfformio yn erbyn eu hymrwymadau perfformiad?

Aseswyd perfformiad Dŵr Cymru Welsh Water a Hafren Dyfrdwy ar draws ymrwymadau perfformiad allweddol fel 'cyfartaledd' yn ein hadroddiad darparu gwasanaethau, sy'n cymharu'r 17 cwmni dŵr mwyaf yng Nghymru a Lloegr. Roedd y ddau gwmni ar neu'n uwch na rhai o'u targedau ymrwymiad perfformiad - fel gollwng, digwyddiadau llygredd a chydymffurfiaeth gwaith trin gwastraff.

Fodd bynnag, roedd y ddau hefyd yn is na'u targedau ymrwymiad perfformiad mewn rhai meysydd allweddol eraill megis llifogydd carthffosydd mewnol ac ymyriadau cyflenwad dŵr. Mae nifer o'r ymrwymadau perfformiad yn cynnwys taliadau ariannol i adlewyrchu a yw pob cwmni'n perfformio neu'n tanberfformio eu lefel perfformiad disgwylidig.

Ar gyfer 2020-21 derbyniodd Dŵr Cymru daliad tanberfformio o £4.524m, a fydd yn dychwelyd i gwsmeriaid yn 2022-23. Mae hyn yn cynnwys:

- Mae'r taliadau tanberfformio mwyaf yn gysylltiedig efo torriad cyflenwad, cydymffurfio ag ansawdd dŵr a llifogydd carthffosydd mewnol.
- Mae'r taliadau gorberfformio mwyaf yn gysylltiedig efo llifogydd carthffosydd allanol a digwyddiadau llygredd.
- Roedd y cwmni yn y 4ydd safle o 17 ar y mesur boddhad cwsmeriaid (CMeX), gan dderbyn taliad perfformiadol o £2 filiwn. Daeth y cwmni yn 12fed am fesur boddhad datblygwyr (DMeX), gan dderbyn taliad tanberfformio o £0.354 miliwn.

Ar gyfer 2020-21 derbyniodd Hafren daliad tanberfformio o £0.750 miliwn. Mae hyn yn cynnwys:

- Mae'r taliadau tanberfformio mwyaf yn gysylltiedig efo torriad cyflenwad a llifogydd carthffosydd mewnol
- Mae'r taliadau gorberfformio mwyaf yn gysylltiedig â nifer y pibellau plwm a ddisodlwyd a'i ymrwymiad bioamrywiaeth (hectarau a reolir ar gyfer bioamrywiaeth).
- Roedd y cwmni yn 11eg o 17 ar y mesur boddhad cwsmeriaid (CMeX), gan dderbyn taliad tanberfformio o £0.035m. Daeth y cwmni yn 4ydd am foddhad datblygwyr (DMeX), gan dderbyn taliad perfformiadol o £0.035m.